

LIETUVIŲ KALBOS IR LITERATŪROS VIDURINIO UGDYMO BENDROJI PROGRAMA (2011)

LITERATŪRINIS (KULTŪRINIS) UGDYMAS

DALYKINĖS IR METODINĖS MEDŽIAGOS ELEKTRONINIAI ŠALTINIAI

11–12 (III–IV GIMNAZIJOS) KLASĖ

Parengė Daiva Binkienė, Ugdymo plėtotės centro metodininkė

Paaiškinimai dėl medžiagos pateikimo struktūros:

1. Lentelėje įrašyti *Lietuvių kalbos ir literatūros vidurinio ugdymo bendrojoje programoje* pateikti pagrindiniai laikotarpio reiškiniai ir idėjos, išskirti privalomų autorių kūriniai, kontekstiniai kūriniai, siūlomi nagrinėjimo aspektai, skirti kūrinio prasmėms ir meninei vertei suprasti.
2. Pirmoje lentelės skiltyje sutartiniais ženklais pažymėta:

T →	Tekstinė (verbalinė) medžiaga	G →	Garso įrašai	V →	Vaizdo medžiaga
E →	Informacija apie edukacines programas	P →	Virtualios parodos	U →	Skaitmeninės mokymo(si) priemonės, užduotys

3. Antroje lentelės skiltyje pateikiamos dalykinės ir metodinės medžiagos elektroninių šaltinių nuorodos.

XIX a. literatūra. Romantizmas. Žmogaus psichinio pasaulio ir tautos dvasios atradimas. Poeto ir kūrybos galios išaukštinimas. Modernios lietuvių tautos kūrimas. Religinio ir mokslinio pasaulėvaizdžio atsiskyrimas. Pozityvistinis darbas visuomenei. Asmens ir visuomenės patirties atvėrimas realizmo literatūroje.

Privalomi kūriniai	Konteksto autoriai	Siūlomi nagrinėjimo aspektai
<p>A. Mickevičius Eilėraščiai <i>Romantika, Odė jaunystei, Akermano stepės. Vėlinės, II, IV dalis, poema Ponas Tadas (I kn. 1–40 eil.)</i></p> <p>A. Baranauskas <i>Anykščių šilelis</i></p> <p>V. Kudirka <i>Tautiška giesmė. Varpas. Labora. Iš mano atsiminimų keletas žodelių</i></p> <p>Maironis <i>Pavasario balsai (pasirinkti eilėraščiai)</i></p>	<p>A. Strazdas <i>Strazdas. Selianka aušra</i></p> <p>S. Daukantas <i>Būdas senovės lietuvių, kalnėnų ir žemaičių</i> (fragmentai)</p> <p>A. Baranauskas <i>Dainu dainelę. Kelionė Petaburkan V dalis (Nu, Lietuva, nu, Dauguva)</i></p> <p>Dž. Baironas (G. Byron) <i>Kainas</i></p> <p>A. Puškinas <i>K*** (Menu akimirka žavingą). Pranašas</i></p> <p>F. Šileris (F. Schiller) <i>Džiaugsmui. Laiškai apie estetinį žmogaus ugdymą (2,6,25,26)</i></p> <p>V. Vordsvortas (W. Wordsworth) <i>Narcizai</i></p> <p>F. Dostojevskis <i>Broliai Karamazovai (V knyga, V skyrius: Didysis inkvizitorius), Nusikaltimas ir bausmė</i></p> <p>Žemaitė <i>Sutkai. Autobiografija</i></p>	<p>Individo maištas, naujo pasaulio kūrimo užmojis.</p> <p>Asmens vienišumo ir meilės patirtys.</p> <p>Asmuo ir gamta, tauta ir gamta.</p> <p>Asmens ir tautos istorinio likimo suvokimas.</p> <p>Asmens laisvė, tautinis apsisprendimas, pareiga visuomenei.</p> <p>Tautinės tapatybės sampratos: Adomas Mickevičius, Antanas Baranauskas, Maironis.</p> <p>Individuali lyrikos kalba.</p> <p>Epochą reprezentuojančios asmenybės: Simonas Daukantas, Motiejus Valančius, Jonas Basanavičius, Žemaitė.</p>

Dalykinės ir metodinės medžiagos elektroniniai šaltiniai

<p>T </p>	<p>A. Mickevičius</p> <p>http://www.xn--altiniai-4wb.info/index/details/1068</p> <p>https://www.upc.smm.lt/naujienos/chrestomatija/</p>
--	---

	http://antologija.lt/author/adomas-mickevicius http://amb.lt/lt/pazinkime/adomas-mickevicius/biografija/186
T →	D. Puslys „ <i>Lietuva, Tėvyne mano</i> “. <i>Adomo Mickevičiaus pėdsakais</i> http://www.bernardinai.lt/straipsnis/2018-12-10-lietuva-tevyne-mano-adomo-mickeviciaus-pedsakais/173263
T →	Eilėraščiai Adomo Mickevičiaus tema http://www.xn--altiniai-4wb.info/files/literatura/LG00/Eil%C4%97ra%C5%A1%C4%8Diai_Adomo_Mickevi%C4%8Diaus_tema.LG4800A.pdf
T →	M. Vyšniauskas <i>Pažįstami ir nepažįstami Adomo Mickevičiaus metai Kaune</i> http://literaturairmenas.lt/2013-03-01-nr-3416/605-chrono/923-marius-vysniauskas-pazistami-ir-nepazistamiadomo-mickeviciaus-metai-kaune http://literaturairmenas.lt/2013-03-08-nr-3417/626-chrono/960-marius-vysniauskas-pazistami-ir-nepazistami-adomo-mickeviciaus-metai-kaune-2
T →	A. Teišerskis <i>Adomas Mickevičius ir Lietuva</i> http://www.xxiamzius.lt/numeriai/2006/09/27/zvil_02.html
T →	<i>Adomas Mickevičius Vilniaus universitete</i> http://www.bernardinai.lt/straipsnis/2010-10-15-adomas-mickevicius-vilniaus-universitete/51486
T →	<i>Adomo Mickevičiaus muziejaus istorija</i> https://www.vambutai.eu/a.mickeviciaus_muz.html

T →	<p>V. Lanskoronskytė <i>Rimantas Šalna: „įdomiausia atkurti psichologinį A. Mickevičiaus portretą“</i> http://www.bernardinai.lt/straipsnis/2015-05-18-rimantas-salna-idomiausia-atkurti-psichologini-a-mickeviciaus-portreta/130975</p>
T →	<p>V. Girininkienė <i>Adomas Mickevičius – tarp Europos ir Azijos</i> http://literaturairmenas.lt/langas/vida-girininkiene-adomas-mickevicius-tarp-europos-ir-azijos</p>
T →	<p>V. Liutkus <i>Prisimenant avangardinį paminklą „Pono Tado“ autoriui</i> https://vilniausgalerija.lt/2018/12/08/dr-v-liutkus-prisimenant-avangardini-paminkla-pono-tado-autoriui/</p>
V →	<p>Dokumentinis filmas <i>Ar Adomas Mickevičius mokėjo lietuviškai?</i> (rež. A. Digimas, 1984 m., trukmė 00:09:58) http://www.lrt.lt/mediateka/irasas/9072</p>
V →	<p>Laida <i>Vizijos ir tikrovė. A. Mickevičiaus gyvenimo metai Vilniuje</i> (laidos autorė V. Makačinionė, trukmė 00:45:20) http://www.lrt.lt/mediateka/irasas/1054</p> <p>Laidoje kuriamos praeities vizijos, nufilmuotos juodai balta spalva, kurios tarsi perkelia žiūrovą į XVIII a.: skaitomos eilės, muzikuojama.</p>
V →	<p>Laida <i>Laiko ženklai. A. Mickevičius</i> https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/12948/laiko-zenklai-a-mickevicius</p> <p>Laida, kurioje, pasitelkiant A. Mickevičiaus gyvenimą ir kūrybą, siekiama suprasti romantizmo laikotarpio visuomenės vidinį gyvenimą, jo siekius ir prieštaravimus.</p>
V →	<p>„<i>Adomas Mickevičius. Realybės versijos</i>“ (ištrauka) https://www.youtube.com/watch?time_continue=10&v=uZO35fUc8N0</p>

	<p>Ižymių lietuvių aktorių R. Adomaičio ir D. Banionio dialoguose aptariami svarbiausi A. Mickevičiaus biografijos ir kūrybos aspektai, parodomas jos kelias iš Lietuvos į Vakarų Europą. Filmo kūrėjai gretina tradicinį požiūrį su naujomis interpretacijomis.</p>
V →	<p><i>Ar Adomas Mickevičius mokėjo lietuviškai (1984)</i> https://www.youtube.com/watch?v=KP-hi6fvKWU</p>
V →	<p>Adomas Mickevičius https://www.limis.lt/greita-paieska/perziura/-/exhibit/preview/20000005574653</p>
V →	<p>V. Vankavičius <i>Adomo Mickevičiaus portretas. 1828</i> http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/LDM/1_1053906</p>
V →	<p>E. Perlė <i>Adomas Mickevičius</i> https://www.limis.lt/eksponatai/perziura/-/exhibit/preview/20000003987701?s_id=iy4RmqwDO7qiD4TA&s_ind=3583&valuable_type=EKSPONATAS</p>
V →	<p>Adomo Mickevičiaus poemos „Ponas Tadas“ iliustracija https://www.limis.lt/greita-paieska/perziura/-/exhibit/preview/20000005624477</p>
V →	<p>Vilniuje – „Pono Tado“ rankraštis http://www.bernardinai.lt/straipsnis/2018-11-28-vilniuje-pono-tado-rankrastis/173080</p>

	<p>Knyga <i>Pan Tadeusz</i></p> <p>https://www.limis.lt/detali-paieska/perziura/-/exhibit/preview/128546531?s_id=oUfgvb4tMoczKm47&s_ind=1&valuable_type=EKSPONATAS</p> <p>https://www.limis.lt/detali-paieska/perziura/-/exhibit/preview/130000007475804?s_id=bcY03VG0Eq6bDz4e&s_ind=4&valuable_type=EKSPONATAS</p>
	<p>Scenos iš rež. E. Nekrošiaus spektaklio <i>Vėlinės</i></p> <p>http://www.menufaktura.lt/?m=3391&s=67081</p>
	<p>Pažintinis maršrutas <i>Adomo Mickevičiaus pėdsakais per Vilnių</i></p> <p>http://www.bendrukeliu.lt/lt/marsrutai/20-adomo-mickeviciaus-pedsakais-per-vilniu.htm</p>
	<p>Pažintinis maršrutas <i>Adomas Mickevičius pasakoja...</i></p> <p>http://www.bendrukeliu.lt/lt/marsrutai/2-adomas-mickevicius-pasakoja-.htm</p>
	<p>Pažintinis maršrutas <i>Vilnius ir Adomas Mickevičius</i></p> <p>http://www.bendrukeliu.lt/lt/marsrutai/14-vilnius-ir-adomas-mickevicius.htm</p>
	<p>Pažintinis maršrutas <i>Lenkų tautos kultūriniai ženklai Kaune: Adomo Mickevičiaus veikla Kaune. Liudviko Zamenhofo palikimas. Vladislavas Starevičius. Eliza Ožeškienė</i></p> <p>http://www.bendrukeliu.lt/lt/marsrutai/4-lenku-tautos-kulturiniai-zenklai-kaune-adomo-mickeviciaus-veikla-kaune-liudviko-zamenhofo-palikimas-vladislavas-starevicius-eliza-ozeskiene.htm</p>
	<p>Zaosė – Adomo Mickevičiaus gimtinė</p> <p>https://www.efoto.lt/node/1193647</p>

P 	Virtuali paroda <i>Adomas Mickevičius</i> http://www.onapajedaite.lt/wp-content/uploads/2014/01/Mickevicius.pdf
P 	Adomo Mickevičiaus virtuali galerija http://mickevicius.amb.lt
P 	Virtuali paroda <i>Adomo Mickevičiaus gyvenimas ir kūryba</i> http://mickevicius.amb.lt/expo/adomo-mickeviciaus-gyvenimas-ir-kuryba/
P 	Virtuali paroda <i>Lietuva, mano tėvyne...</i> http://mickevicius.amb.lt/expo/lietuva-mano-tevyne/
P 	Virtuali paroda <i>Adomo Mickevičiaus gyvenimo pėdsakais Vilniuje</i> http://mickevicius.amb.lt/expo/adomo-mickeviciaus-gyvenimo-pedsakais-vilniuje/
P 	Virtuali paroda <i>Adomo Mickevičiaus atminimo ženklai Vilniuje</i> http://mickevicius.amb.lt/expo/adomo-mickeviciaus-atminimo-zenklai-vilniuje/
P 	Virtuali paroda <i>Adomo Mickevičiaus muziejai pasaulyje</i> http://mickevicius.amb.lt/expo/adomo-mickeviciaus-muziejai-pasaulyje/
P 	Virtuali paroda <i>Kokį Vilnių matė Adomas Mickevičius?</i> http://amb.lt/lt/naujienos/koki-vilniu-mate-adomas-mickevicius/909
P 	Virtuali paroda <i>2017–2018 m. restauruoti Mickevičiaus kolekcijos leidiniai</i> http://amb.lt/lt/#!/virtualgallery6/photo0

E →	<p>Vilniaus universiteto bibliotekos Adomo Mickevičiaus muziejus https://biblioteka.vu.lt/paveldas/adomo-mickeviciaus-muziejus</p>
U →	<p>Adomas Mickevičius https://smp2014lt.ugdome.lt/11-12/lietuviu-literatura/xix-a-literatura-romantizmas/adomas-mickevicius</p> <div style="border: 1px solid blue; border-radius: 20px; padding: 10px; margin: 10px 0;"> <p>MĄSTYK IR KURK</p> <p>1Atlikite užduotis.</p> <p>INTERPRETUOK IR VERTINK</p> <p>1Perskaitykite A. Mickevičius baladę „Romantika“ ir atlikite užduotis.</p> <p>2Perskaitykite A. Mickevičiaus „Akermano stepės“ ir atlikite užduotis.</p> <p>3Perskaitykite A. Mickevičiaus „Odė jaunystei“ ir atlikite užduotis.</p> <p>SUŽINOK IR PASITIKRINK</p> <p>1Pasirinkite teisingą atsakymą.</p> <p>2Pažymėkite teisingus.</p> <p>3Pažymėkite teisingus atsakymus.</p> <p>4Pažymėkite žemėlapyje.</p> </div>
U →	<p>Adomas Mickevičius ir Lietuva http://mkp.emokykla.lt/imo/lt/mo/426/</p>

<p>T </p>	<p>A. Baranauskas http://www.xn--altiniai-4wb.info/index/details/1032 http://antologija.lt/author/antanas-baranauskas https://www.upc.smm.lt/naujienos/chrestomatija/ http://www.anykstenai.lt/asmenys/asm.php?id=676</p>
<p>T </p>	<p>T. Kontrimavičius <i>Dangaus ženklas prieš 180 metų</i> http://www.bernardinai.lt/straipsnis/2015-01-02-tautvydas-kontrimavicius-dangaus-zenklas-pries-180-metu/125851</p>
<p>T </p>	<p>B. Speičytė <i>Nuo klėties iki katedros</i> http://www.bernardinai.lt/straipsnis/2016-03-01-nuo-kleties-iki-katedros/141320</p>
<p>T </p>	<p>I. Petraitienė <i>Seinų vyskupas Antanas Baranauskas: „Takus man išvertė“</i> http://www.bernardinai.lt/straipsnis/2012-10-26-irena-petraitiene-seinu-vyskupas-antanas-baranauskas-takus-man-isverte/89896</p>
<p>T </p>	<p>J. Kubilius <i>Antanas Baranauskas ir matematika</i> http://www.mif.vu.lt/ttsk/bylos/ku/files/abar.pdf</p>
<p>T </p>	<p>Antano Barausko poema „Anykščių šilelis“ http://www.baranauskas.lt/lt/left/apie-mus/antano-barausko-kletele/poema-anyksciu-silelis/</p>
<p>T </p>	<p>T. Kontrimavičius <i>Teksto kelionė: iš Anykščių per Kauną ir Prahą į Anykščius (apie pirmąją „Anykščių šilelio“ publikaciją, nurodant poemos autorių)</i> http://8diena.lt/2017/05/16/tautvydas-kontrimavicius-teksto-kelione-is-anyksciu-per-kauna-ir-praha-i-anykscius/</p>

T →	<p>Antano Baranausko klėtelės istorija</p> <p>http://www.baranauskas.lt/lt/left/apie-mus/antano-baranausko-kletele/baranausko-kleteles-istorija/</p>
T →	<p>V. Arlauskas <i>Rankraščių trauka arba neatskleistos A. Baranausko dienoraščio paslaptys</i></p> <p>http://www.bernardinai.lt/straipsnis/2013-11-26-rankrasciu-trauka-arba-neatskleistos-a-baranausko-dienorascio-paslaptys/110601</p>
T →	<p>Antanas Baranauskas. Asmenybė ir kūryba</p> <p>http://www.baranauskas.lt/lt/left/leidiniai/muziejaus-leidiniai/antanas-baranauskas/</p>
T →	<p>R. Šalna. <i>Poetas ar vyskupas?</i></p> <p>http://www.aidas.lt/lt/kultura/article/6446-11-23-poetas-ar-vyskupas</p>
T →	<p>S. Abromavičius <i>Antanas Baranauskas ir Rumšiškių pradžios mokykla</i></p> <p>http://www.xxiamzius.lt/archyvas/xxiamzius/20020206/gimt_02.html</p>
T →	<p>T. Andriukonis „Užklasinė“ <i>Antano Baranausko veikla</i></p> <p>https://www.15min.lt/kultura/naujiena/literatura/uzklasine-antano-baranausko-veikla-286-734208</p>
T →	<p>V. Vengrienė <i>Laiko pėdos Varnių vieškeliuose</i></p> <p>http://www.kalvotoji.lt/2015/05/29/laiko-pdos-varni-viekeliuose-14/</p>
T →	<p>I. Petraitienė <i>Seinų vyskupas Antanas Baranauskas: „Takus man išvertė“</i></p> <p>http://www.bernardinai.lt/straipsnis/2012-10-26-irena-petraitiene-seinu-vyskupas-antanas-baranauskas-takus-man-isverte/89896</p>
V →	<p>Fotografija <i>Vyskupas Antanas Baranauskas (1835–1902)</i></p> <p>https://www.limis.lt/paieska/perziura/-/exhibit/preview/44311952?s_id=N3AFp4eIauAakbzN&s_ind=406&valuable_type=EKSPONATAS</p>

V 	Fotografija <i>Antanas Baranauskas</i> https://www.limis.lt/en/eksponatai/perziura/-/exhibit/preview/1359335?s_id=7kPVQoz6a5od6ZXi&s_ind=68
V 	Fotografija <i>Antanas Baranauskas</i> https://www.limis.lt/paieska/perziura/-/exhibit/preview/1359916?s_id=4Jmzz3Bklrhglz5B&s_ind=1
V 	Fotografija <i>Antanas Baranauskas</i> https://www.europeana.eu/portal/lt/record/2024906/photography_ProvidedCHO_A_Baranausko_ir_A_Vienuolio_ukausko_memoria_linis_muziejus_LIMIS_1346710.html
V 	P. Gilytės kilimas su jaustomis teksto ištraukomis iš „Anykščių šilelio“ http://www.ve.lt/naujienos/ekonomika/ekonomikos-naujienos/briuselyje---liuovos-tekstilininku-galimybes
V 	Antano Baranausko klėtelės ir jos gaubto ekspozicijos, veikusios iki 2016 m., panorama http://www.panoramas.lt/m_katalog.php?&p_id=1418&code=7f6f041676e4513f9ea5b4c55db38f41&l=2
V 	Antano Baranausko klėtelės vidaus panorama http://www.panoramas.lt/m_katalog.php?&p_id=1438&code=7f6f041676e4513f9ea5b4c55db38f41&l=2
V 	Antano Baranausko klėtelės ir jos eksponatų fotogalerija https://vimeo.com/38770258
V 	Laida <i>Laiko ženklai. Antanas Baranauskas</i> (2002 m.) http://www.lrt.lt/mediateka/irasas/13103
	Laidoje giliai nušviečiama prieštaringa įžymiojo lietuvių poeto vyskupo A. Baranausko asmenybė, jo šakotas gyvenimo kelias.

V

Laida *Po lyros ženklų* (2015-01-25)

<https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/1011370902/po-lyros-zenklu-2015-01-25-14-03>

Trijų mokslininkų humanitarų intriguojantis pasakojimas leis pažvelgti į literatūros klasiko kūrybos ištakas, kai iki garsiojo *Anykščių šilelio* dar buvo labai toli. Pasirodo, padrašinantis bajoraitės K. Praniauskaitės eilėraštis *Jaunajam poetui*, 1855 m. nusiūstas tuomet sunkiai besiverčiančiam Sedos raštininkui, tapo jam lemtingu kūrybos paskatinimu. Literatūros istorijai svarbus eilėraštis buvo laikomas dingusiu, kol viename archyve jį aptiko istorikė dr. R. Griškaitė. Išgirsime jos pasakojimą. Eilėraščio parašymo aplinkybes, poveikį pradedančiam poetui Antanui Baranauskui aptars literatūros tyrinėtojai dr. B. Speičytė (ji eilėraštį ir išvertė iš lenkų kalbos) bei dr. T. Andriukonis.

U

Antanas Baranauskas

<https://smp2014lt.ugdome.lt/11-12/lietuviu-literatura/xix-a-literatura-romantizmas/antanas-baranauskas>

MĄSTYK IR KURK

1 Atlikite užduotis.

INTERPRETUOK IR VERTINK

1 Įdėmiai perskaitytę poemos „Anykščių šilelis“ I dalį ir atsakę į klausimus, parašykite interpretaciją.

SUŽINOK IR PASITIKRINK

1 Pažymėkite teisingus atsakymus.

2 Pažymėkite žemėlapyje.

SUŽINOK IR PASITIKRINK

3 Pažymėkite laiko juostoje.

4 Susiekite A. Barausko eilėraščio „Dainu dainele“ eilutes su istorinėmis realijomis.

5 Susiekite poemos „Kelionė Petaburkan“ 5 giesmės eilutes su XIX a. istorinėmis realijomis (vienas iš pateiktų teiginių tinka paaiškinti du kūrinio fragmentus).

	<p>V. Kudirka</p> <p>http://www.xn--altiniai-4wb.info/index/details/1053</p> <p>https://www.upc.smm.lt/naujienos/chrestomatija/</p> <p>http://www3.lrs.lt/home/header/Himnas/VK.html</p> <p>http://antologija.lt/author/vincas-kudirka</p> <p>https://lietuviukalbairliteratura.lt/vincas-kudirka/</p> <p>http://www3.lrs.lt/home/header/Himnas/VK.html</p>
	<p>B. Speičytė „<i>Neužvydėtina dalia juodo pranašo</i>“. <i>Tezė ir ironija Vinco Kudirkos raštuose</i></p> <p>http://tekstai.lt/zurnalas-metai/3662-brigita-speicyte-neuzvydetina-dalia-juodo-pranaso-teze-ir-ironija-vinco-kudirkos-rastuose?catid=506%3A2008-nr-12-gruodis</p>
	<p>M. Šidlauskas <i>Vinco Kudirkos poezijos socialumas</i></p> <p>http://www.tekstai.lt/rss/544-2009-m-nr-10-spalis/5598-marijus-sidlauskas-vinco-kudirkos-poezijos-socialumas</p>
	<p>J. Sprindytė <i>Konstruktivusis Kudirka, arba pozityvizmo dozė krizėms įveikti</i></p> <p>http://www.liti.lt/failai/Nr21_09_Sprindyte.pdf</p>
	<p>A. Anulienė <i>Vincas Kudirka – Lietuvos mylėtojas</i></p> <p>http://samogitia.mch.mii.lt/Samogitia_zurnalas/2009_3/2009_Samogitia3_16%E2%80%9318.pdf</p>
	<p><i>Vincas Kudirka ir „Varpas“</i></p> <p>http://www.spaudos.lt/Spauda/V_Kudirka_ir_Varpas.htm</p>

T →	<p>G. Čepaitienė <i>Ten, kur gimė tautiška giesmė</i> http://alkas.lt/2011/11/13/g-cepaitiene-ten-kur-gime-tautiska-giesme/#more-42001</p>
V →	<p>Dokumentinis filmas <i>Vincas Kudirka. Kol jaunas, o broli ...</i> http://www.lrt.lt/mediateka/irasas/18891/vincas-kudirka-kol-jaunas-o-broli</p> <p>Režisieriaus J. Saboliaus apybraiža apie daktaro V. Kudirkos gyvenimą, kovą už lietuvių, literatūrinį darbą.</p>
V →	<p>Dokumentinis filmas <i>Pasijutau lietuvių esąs</i> http://www.lrt.lt/mediateka/irasas/45671/pasijutau-lietuviu-esas</p> <p>Režisieriaus J. Lingio filme pasakojimas apie dr. V. Kudirkos gyvenimo ir kūrybos kelią, jo apsisprendimą keisti savo ir Lietuvos likimą.</p>
V →	<p>Laida <i>Amžių šešėliuose. Lietuvos himnas (V. Kudirkos „Tautiška giesmė“)</i> http://www.lrt.lt/mediateka/irasas/41031/amziu-seseliuose-lietuvos-himnas-v-kudirkos-tautiska-giesme</p> <p>Istorikas A. Bumblauskas, kultūros istorikė I. Vaišvilaitė ir muzikologas D. Katkus pašnekesyje apie Lietuvos himną, kuriuo 1905 metais Didžiajame Vilniaus Seime buvo pavadinta Vinco Kudirkos <i>Tautiška giesmė</i> ir teisiškai įtvirtinta 1919 metais, teigia, jog himnas – ne estetinis objektas, himnas – simbolis, turintis tapatybės ženklą. Laidoje išgirsime, kodėl Lietuvos himnu buvo pasirinkta ši giesmė, kokie dar autoriai bandė sukurti Lietuvos himną, kuo ypatingas V. Kudirkos kūrinys, kodėl lietuviai dabar nebegieda savojo himno, nors tarpukario Lietuvoje giedojo, pamatysite audiovizualinius Lietuvos himno klipus. Laidoje dalyvauja muzikologas J. Bruveris. Laidos vedėjas A. Bumblauskas, režisierius J. Lingys.</p>

<p>V →</p>	<p>Laida apie Vinčą Kudirką https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/5932/laida-apie-vinca-kudirka</p> <p>Laida apie žymų Lietuvos visuomenės veikėją, rašytoją, daktarą Vinčą Kudirką, jo literatūrinių rašinių fragmentai, muzikos kūrybiniai bandymai, muzikologo Vytauto Landsbergio komentarai.</p>
<p>V →</p>	<p>K. Inčiūra <i>Vincas Kudirka</i> https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/14287/k-inciura-vincas-kudirka (I dalis) https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/14288/k-inciura-vincas-kudirka (II dalis)</p> <p>Lietuvos valstybinės konservatorijos Klaipėdos fakulteto mokomojo studentų teatro spektaklis. K. Inčiūros pjesėje parodyta iškili ir sudėtinga asmenybė, sukurtas lietuvių poeto, prozininko, publicisto, vertėjo, laikraščio „Varpas“ redaktoriaus, lietuvių pirmojo tautinio sąjūdžio ideologo, gynusio tautinę kultūrą ir laisvą mintį, sugebėjusio pasipriešinti carinei Rusijos ideologijai Vinco Kudirkos (1858 – 1899) portretas.</p>
<p>V →</p>	<p>Tautos dvasios giesmė – himnas https://www.youtube.com/watch?v=gKO07XA5BhI&t=238s</p>
<p>V →</p>	<p>Lietuvos himno instaliacijos „Tautiška giesmė“ pristatymas https://www.youtube.com/watch?v=D2oz7V8kGCQ</p>
<p>P →</p>	<p>Virtuali paroda <i>Vincas Kudirka</i> http://www.onapajedaite.lt/wp-content/uploads/2014/01/Kudirka.pdf</p>

	<p>Vincas Kudirka</p> <p>https://smp2014lt.ugdome.lt/11-12/lietuviu-literatura/xix-a-literatura-romantizmas/vincas-kudirka</p> <div style="border: 1px solid blue; border-radius: 15px; padding: 10px; margin: 10px 0;"> <p style="background-color: #003366; color: white; padding: 2px 5px; display: inline-block;">INTERPRETUOK IR VERTINK</p> <p>1 Perskaitykite V. Kudirkos eilėrašį „Labora“ ir atlikite užduotis.</p> </div>
	<p>Maironis</p> <p>http://www.xn--altiniai-4wb.info/index/details/1065</p> <p>https://www.upc.smm.lt/naujienos/chrestomatija/</p> <p>http://antologija.lt/author/maironis</p>
	<p>E. I. Lapinskaitė <i>Kodėl jaunimui reikia skaityti Maironį</i></p> <p>http://www.bernardinai.lt/straipsnis/2012-12-11-elena-ieva-lapinskaite-kodel-jaunimui-reikia-skaityti-maironi/92073#list</p>
	<p>V. Daujotytė <i>Minėti Maironį, Lietuvą, viltį</i></p> <p>http://www.bernardinai.lt/straipsnis/2012-11-14-viktorijos-daujotyte-mineti-maironi-lietuva-vilti/90775</p>
	<p>V. Daujotytė <i>Maironis: aktualus ir nebe</i></p> <p>http://literaturairmenas.lt/literatura/viktorija-daujotyte-maironis-aktualus-ir-nebe</p>
	<p>Paveikslas <i>J. Mačiulis-Maironis</i></p> <p>https://www.limis.lt/eksponatai/perziura/-/exhibit/preview/130000000692711?s_id=cbyrrILdSA6tCFb8&s_ind=8</p>
	<p>Poeto Jono Mačiulio – Maironio gimtinė</p> <p>http://www.panoramas.lt/m_katalog.php?&p_id=410&lg=2</p>

<p>P </p>	<p>Virtuali paroda <i>Pažįstamas ir nepažįstamas Maironis</i> http://mairioniomuziejus.lt/lt/isimintini-jubileejai/maironio-metai-88</p>
<p>E </p>	<p>Edukacinė programa <i>Atradimai „Pavasario balsuose“</i> http://mairioniomuziejus.lt/lt/maironio-lietuviu-literaturos-muziejus-94</p> <p>Edukacinė programa <i>Atradimai „Pavasario balsuose“</i> skirta vyresniųjų klasių (10–12 kl.) moksleiviams, norintiems apie Jono Mačiulio-Maironio svarbiausią literatūrinį palikimą – eilėraščių rinktinę <i>Pavasario balsai</i> sužinoti naujų, dar negirdėtų faktų: aiškinsimės, kiek <i>Pavasario balsų</i> leidimų išėjo poetui gyvam esant, kuris iš jų buvo sutiktas ir vertintas šiek tiek kritiškai, kokiais eilėraščiais nauji leidimai buvo papildomi, minsime antrojo <i>Pavasario balsų</i> leidimo „dingimo“ mįslę, sužinosime, kokiems asmenims poetas dedikavo savo eilėraščius ir kaip šie asmenys yra susiję su paties Maironio gyvenimu, bei daug kitų įdomių dalykų!.. Negana to, šioje edukacinėje programoje moksleiviai turės galimybę patyrinėti ir praktiškai palyginti, kaip įvairiuose leidimuose kito patys eilėraščiai, kaip jie buvo redaguojami.</p> <p>Po trumpos ekskursijos memorialiniame Maironio bute, moksleiviai edukacinėje klasėje bus skirstomi į tris komandas, joms išdalinamos kortelės, kuriose pateikta tam tikra vaizdinė ar tekstinė informacija, susijusi su Maironio <i>Pavasario balsais</i>. Kiekvienai grupei tenka vis kita <i>Pavasario balsų</i> tema. Užduotis – suvokti ne tik kaip kiekviena atskira kortelė yra susijusi su šia poezijos rinktine, bet ir kaip kortelės yra susijusios viena su kita ir kokia bendra jų tematika. Užduotis – savo atradimus <i>Pavasario balsuose</i> pristatyti kitoms komandoms.</p> <p>Švietimo teikėjas Maironio lietuvių literatūros muziejus Rotušės a. 13, Kaunas</p>
<p>E </p>	<p>Edukacinė programa <i>Maironio namų fragmentai</i> http://mairioniomuziejus.lt/lt/maironio-lietuviu-literaturos-muziejus-94</p>

Edukacinė programa vyksta memorialiniuose Poeto kambariuose, po ekskursijų vadovės pasakojimo moksleiviai pagal gautas fotografijas turi atpažinti bute esančius daiktus, pabandyti juos susieti. Atradę sąsają moksleiviai gauna tekstus, kurie aprašo vieną eilinę Maironio gyvenimo dieną, bet... kas gi tai? Tekstai seni, raidės kai kur jau išblukusios – moksleiviams teks patiems pasukti galvas ir įrašyti trūkstantus žodžius, rastoji sąsaja čia labai pagelbės!..

Edukacinės programos metu sužinosite daugiau ne tik apie Maironį, bet ir apie Kauno kultūrinį gyvenimą. Kartu su klasės draugais išsiaiškinsite, kokie pobūviai vykdavo tuometiniame Kaune, kur lankydavosi Poetas, su kokiais žinomais žmonėmis jis bendraudavo, kokios jo būdo savybės, o gal net rasite ką sau artimo ir pažįstamo...

Švietimo teikėjas [Maironio lietuvių literatūros muziejus](#)
Rotušės a. 13, Kaunas

E

Edukacinė programa *Maironio gyvenimo ir kūrybos takais*

<http://maironiomuziejus.lt/lt/maironio-lietuviu-literaturos-muziejus-94>

Moksleiviai, susipažinę su pagrindiniais Maironio gyvenimo ir kūrybos faktais, kartu su ekskursijų vadove pasivaikščioję po Maironio memorialinius kambarius, dalijami į kelias grupes, kad savo nuomonę galėtų pasakyti kiekvienas mokinys.

Grupėse suformuluojami klausimai ir temos, ieškoma atsakymų ir sprendimų, analizuojama ir apibendrinama, apgalvojus ar spontaniškai prieinama prie tam tikrų išvadų. Grupinės užduotys vykdomos literatūrinėje ekspozicijoje, patys atradę atsakymus moksleiviai juos lengviau įsimena. Grupių darbo rezultatais pasidalijama su visa klase (dažniausiai išrinkus vieną atstovą), palyginami grupių gauti rezultatai. Ekskursijų vadovė išryškina ir susistemina išsakytas svarbias mintis, papildo turimą informaciją.

Švietimo teikėjas [Maironio lietuvių literatūros muziejus](#)
Rotušės a. 13, Kaunas

<p>U →</p>	<p>Jonas Mačiulis-Maironis</p> <p>https://smp2014lt.ugdome.lt/11-12/lietuviu-literatura/xix-a-literatura-romantizmas/jonas-maciulis-maironis</p> <div style="border: 1px solid blue; border-radius: 20px; padding: 10px; margin: 10px 0;"> <p>MAŠTYK IR KURK</p> <p>1 Atlikite užduotis.</p> <p>INTERPRETUOK IR VERTINK</p> <p>1 Perskaitykite Maironio eilėraštį „Taip niekas tavęs nemylės“ ir atsakykite į klausimus</p> <p>2 Perskaitykite Maironio eilėraštį „Užmigo žemė“ ir atsakykite į klausimus</p> <p>SUŽINOK IR PASITIKRINK</p> <p>1 Pažymėkite, kuriuo silabotoninės eilėdaros metru parašyti Maironio eilėraščiai.</p> <p>2 Pažymėkite teisingus atsakymus.</p> <p>3 Nurodykite Maironio eilėraščių tipus</p> </div>
<p>U →</p>	<p>Lietuva Maironio poezijoje</p> <p>http://mkp.emokykla.lt/imo/lt/mo/453/</p>
<p>U →</p>	<p>XIX a. literatūra ir kultūra</p> <p>https://smp2014lt.ugdome.lt/11-12/lietuviu-literatura/xix-a-literatura-romantizmas/xix-a-literatura-ir-kultura</p>

MĄSTYK IR KURK

1 Palyginkite ištraukas iš Žemaitės ir Vinco Kudirkos atsiminimų.

2 Palyginkite Žemaitės, Jono Basanavičiaus, Vinco Kudirkos ir Mykolo Riomerio pasakojimus apie jų tautinį susipratimą.

3 Palyginkite Simono Daukanto ir Maironio tekstus

4 Palyginkite Maironio ir Jono Aisčio eilėraščius

5 Palyginkite Maironio ir Jono Aisčio eilėraščius

6 Perskaitykite tekstus ir atlikite užduotis.

7 Atlikite užduotis.

SUŽINOK IR PASITIKRINK

1 Pažymėkite teisingus atsakymus.

2 Pažymėkite teisingus atsakymus.

3 Susiekite XIX a. kultūros reiškinius su šio amžiaus laikotarpiais.

4 Pažymėkite XIX a. Lietuvos kultūros centrą.

5 Pažymėkite žemėlapyje.

6 Pažymėkite žemėlapyje.

SUŽINOK IR PASITIKRINK

7 Pažymėkite teisingus atsakymus.

8 Pažymėkite teisingus atsakymus.

9 Susiekite Lietuvos romantizmo kūrinių bei leidinių pavadinimus su autorių vardais.

10 Susiekite rašytojų slapyvardžius su jų tikraisiais vardais.

11 Susiekite XIX a. kultūros reiškinius su šio amžiaus laikotarpiais.

12 Susiekite XIX a. rašytojus su šio amžiaus meno epochomis ir literatūros kryptimis.

13 Pažymėkite, kurie teiginiai apibūdina Apšvietos ir klasicizmo literatūrą, kurie būdingi Romantizmo ar realizmo literatūrai.